

Висновки. Рациональна організація обліку кормів у сільськогосподарських формуваннях сприяє контролю за їх збереженням в місцях зберігання та на всіх етапах руху; за дотриманням встановлених норм запасів; за цільовим використанням кормів на основі науково обґрунтованих норм їх витрачання; за своєчасним виявленням надлишкових запасів для подальшої їх реалізації та попередженню нестач, крадіжок, псування, втрат та нецільового використання кормів. Своєчасний та достовірний облік кормів забезпечує ефективний пошук резервів збільшення виробництва і зниження собівартості продукції тваринництва.

Список використаної літератури:

1. «Інструкція по обліку продукції та матеріалів у сільськогосподарських підприємствах», затверджена наказом Міністерства сільського господарства СРСР від 15.07.1980 р. № 269-1.
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2.
3. Грабова Н.М. Бухгалтерський облік в галузях народного господарства: Навч. метод. пос. для сам. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2003. – 203 с.
4. Организация складского учета / Под общей ред. В.В. Семенихина. – М.: Изд-во Эксмо, 2006. – 80 с.
5. Фомин Ф.Ф. Учет и контроль материальных оборотных средств в сельскохозяйственных предприятиях. – М.: Статистика, 1979. – 144 с.
6. Шваб В.М., Кононенко І.І. Облік матеріальних цінностей в сільськогосподарських підприємствах. – К.: «Урожай», 1973. – 164 с.

УДК 331.101:658.532

**ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

*І.В. Шепель, к.е.н., доц.,
Херсонський державний аграрний університет*

I. Shepel «Prospects of improvement of account of payment of labour in the present terms of management»

In this article the features of account of labour are considered in agricultural enterprises in the present terms of management. The specific of payment of labour is marked in an agrarian sector. The variants of improvement of account of payment of labour taking into account the increase of the productivity of labour are offered due to motivation.

Keywords: payment of labour, agrarian sector, automation, motivation, inflation, production, rural population, infrastructure.

И. Шепель «Перспективы усовершенствования учета оплаты труда в нынешних условиях хозяйствования»

В данной статье рассмотрены особенности учета труда в сельскохозяйственных предприятиях в нынешних условиях хозяйствования. Обозначена специфика оплаты труда в аграрном секторе. Предложены варианты усовершенствования учета оплаты труда с учетом повышения продуктивности труда за счет мотивации.

Ключевые слова: оплата труда, аграрный сектор, автоматизация, мотивация, инфляция, производство, сельское население, инфраструктура.

Вступ. Оплата праці – обов’язкова складова організації будь-якої трудової діяльності. Як спосіб задоволення потреб людей, завдяки праці, вона має вічний поза історичний характер. Від початку історії людства оплата праці здійснювалася в натуральній формі через присвоєння продукту праці. З виникненням товарного виробництва і грошей оплата праці стала переважно грошовою. Водночас натуральна форма традиційно зберігається до цього часу. В аграрному виробництві вона природна для господарств населення і фермерів. На сучасному етапі

реформування економіки в напрямі ринкової роль оплати праці набуває підвищеної актуальності, особливо в умовах інфляційних процесів, низьких грошових виплат у сільському господарстві.

В ринкових умовах господарювання змінилася концепція встановлення розміру та вибору форм і системи оплати праці працівників сільськогосподарських підприємств будь-яких форм власності і господарювання. Зміна концепції полягає в тому, що за ринкових умов господарювання максимальний розмір оплати праці не обмежується і він залежить від фінансових можливостей підприємства, а обмежується лише нижній її рівень, який законодавчо регулюється державою.

Постановка задачі. Більшість сільськогосподарських підприємств ведуть розрахунки з оплати праці за допомогою калькулятора, значно менше користуються сучасною обчислювальною технікою з використанням новітнього програмного забезпечення. Сільськогосподарські підприємства втрачають бажання перейти на автоматизовану форму бухгалтерського обліку тому, що придбання техніки та навчання спеціалістів вимагає великих матеріальних затрат. Особливо ускладнюють облік оплати праці постійні зміни в законодавстві України, які вимагають стабільного і своєчасного оновлення нормативної бази та програмного забезпечення. Проте більшість господарств не можуть собі цього дозволити. Ними подаються різні пропозиції щодо удосконалення обліку розрахунків з оплати праці, документування та оформлення даних про обсяг затрат праці.

Результати. В бухгалтерському обліку оплата праці — це винагорода за працю, яку вкладає працівник у сільськогосподарське виробництво. В умовах ринкових відносин значно зростає роль нормування праці. За його допомогою можна оцінити трудовий внесок працівників з урахуванням кількості та якості, витраченої на виробництво певної продукції. Для цього необхідно застосовувати обґрунтовані нормативи часу, виробітку, обслуговування, точного обліку праці кожного працівника, обсягу виробленої ним продукції.

Рівень оплати праці в кожному сільськогосподарському підприємстві залежить від кінцевого результату його роботи, тобто від валового прибутку. Взаємозв'язок міри праці та її оплати здійснюється через форми і системи оплати праці, які залежать від особливостей сільськогосподарського виробництва, від нових економічних та трудових відносин.

Специфіка праці в аграрному секторі виробництва полягає в тому, що при її однакових затратах можна отримати різні кінцеві результати, які залежать також від погодно-кліматичних умов, від родючості землі, від сортів насіння. Все це необхідно враховувати при застосуванні відповідних форм та систем оплати праці.

Існуюча в сільськогосподарських підприємствах оплата праці поділяється на основну та додаткову. Основна оплата праці — це винагорода, що являє собою заробіток, який нараховується за тарифними ставками, посадовими окладами, з урахуванням виробленої продукції, її кількості та якості. Додаткова оплата — це винагорода за працю понад установлені норми, за одержання зверхпланового врожаю, за винахідливість, трудові успіхи. Вона включає доплати, надбавки, компенсаційні виплати, премії. На нашу думку, з найефективніших чинників економічного розвитку повинна стати мотиваційна складова в оплаті праці. Проте постійні зміни в законодавстві щодо оплати праці, зокрема зміна відсоткових ставок утримань та нарахувань, а також зміна прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати створюють додаткові проблеми для обліковців.

Так, з періоду становлення ринкових відносин почали загострюватися питання щодо зниження рівня безробіття на селі через низку макро- та мікроекономічних факторів. При цьому жорсткі умови конкурентної боротьби призвели до кризових явищ в аграрному секторі, часткового зниження виробничої та майже повного знищення соціальної інфраструктури села. Недостатність фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств призвела до значного скорочення платоспроможного попиту сільського населення та низького рівня зацікавленості у результатах праці всіх та кожного.

При цьому, мотиваційними факторами залишалися лише вимушеність працювати та неможливість внутрішньої міграції, що саме по собі є парадоксальним. Значна кількість селян не отримує достатньої заробітної плати для можливості здійснення споживчих витрат, а тим паче заощаджень.

З 2000 року дещо змінюється виробнича інфраструктура у напрямку нарощування темпів економічного розвитку, особливо приватних і фермерських господарств. Але забезпечити розвиток соціальної інфраструктури залишається проблематичним через недостатність обігових засобів і низьку віддачу коштів вкладених у виробничий процес.

Зниження виробничих потужностей та значна кількість дрібних товаровиробників призвела до вивільнення значної кількості економічно-активного населення та міграції у міста. А незадовільні умови праці та побуту – до мінімальної зацікавленості молоді працювати на селі. Що мало негативний вплив на скорочення продуктивності праці та можливості її мотивації.

Враховуючи жорсткі умови конкурентної боротьби на ринку праці в містах питання полягає у тому, що через низку факторів концентрація робітників на одне робоче місце є значно меншою, ніж у 90-і роки. При цьому майже 60% робітників мають передпенсійний або пенсійний вік. А на перспективу, оновлення кадрів не зможе забезпечити навіть існуючу потребу, зацікавленість молоді обмежена значною кількістю аспектів життя та побуту на селі, а також власними амбіціями щодо прагнення до «кращого» життя.

Саме якісний облік оплати праці аграрних товаровиробників в сучасних умовах господарювання сприяє вдосконаленню інформаційного забезпечення господарства щодо реального стану фонду оплати праці і допомагає підвищенню ефективності господарювання. Це є дуже актуальним.

Питання оплати праці регулюється Законом України від 24 березня 1995 року «Про оплату праці», законами України «Про сільськогосподарську кооперацію»; «Про фермерське господарство», підзаконними та локальними нормативно-правовими актами. Загальновизнано [1-4], що завданнями обліку праці та її оплати є: точне і своєчасне документальне оформлення даних про обсяг виконаних робіт, одержаної продукції і нарахованої оплати праці відповідно до кількості та якості затраченої праці; правильне нарахування оплати праці кожному працівникові відповідно до діючих Положень; дотримання порядку розподілу оплати праці за об'єктами бухгалтерського обліку; повний і своєчасний розрахунок з працівниками; вчасне складання та подання бухгалтерської і статистичної звітності по оплаті праці. Забезпечуючи виконання цих завдань, бухгалтерський облік оплати праці має великий вплив на трудову дисципліну, мобілізує працівників на виконання робіт і пошук резервів підвищення ефективності виробництва.

Отже, автоматизація обліку оплати праці дозволяє підприємствам: зменшити трудомісткість обліку; значно покращити і урізноманітнити аналітичність обліку; одержувати облікові реєстри (баланс, аналітичні рахунки) практично на будь-яку дату, не чекаючи закінчення облікового періоду; створювати на базі бухгалтерської комп'ютерної системи комп'ютерні мережі різної складності.

Позитивно оцінюючи здійснені заходи щодо стандартизації й гармонізації бухгалтерського обліку та звітності розрахунків з оплати праці, вказано на ряд питань, що потребують невідкладного вирішення. Так, у стандарті НП(С)БО 26 "Виплати працівникам" порівняно з аналогічним міжнародним недостатньо схем розрахунків виплат працівникам, а поняття про пенсійні плани замінені програмами виплат, що потребують додаткового уточнення.

У зв'язку із стандартизацією обліку оплати праці, запроповано статтю "Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці" пасиву Балансу (Ф.1, 1- М) за рядком 580 назвати "Поточні зобов'язання за виплатами працівникам", що дасть можливість формувати достовірну інформацію у звітності. Доцільно також у Ф.2 "Звіт про фінансові результати" і Ф. 2-М "Звіт про фінансові результати" замінити статтю "Витрати на оплату праці" на "Витрати, пов'язані з виплатами працівникам". Це забезпечить необхідну достовірність і повноту обліку праці та її оплати, складання звітності з використання персоналу і витрат на його оплату відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Висновки. Облік оплати праці – дуже складна і важлива ділянка роботи бухгалтерів кожного підприємства. Автоматизація обліку розрахунків по оплаті праці дозволить вирішити проблему удосконалення форми бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах пов'язаних з виплатою заробітної плати. Нами визначено пріоритетні напрями аудиту праці та її оплати на підприємстві, а саме: аналіз й оцінка кадрової політики, планування і використання особового складу, організації та умов, оплати й стимулювання праці, а також трудових відносин у колективі.

Із впровадженням сучасних прогресивних інформаційних систем обліку кардинально змінюється характер і зміст бухгалтерської та аудиторської роботи, скорочується частка технічних процесів, заснованих на ручній праці, забезпечується автоматизація обробки, аналізу, контролю інформації з питань праці та її оплати за допомогою програми 1:С Бухгалтерія 8.0. Це сприяє скороченню матеріальних і трудових витрат на збирання, оброблення та аналіз даних, складання звітності та прийняття зважених оперативних управлінських рішень. Крім того, використання клієнтом комп'ютерних систем обробки даних вносить додаткові аудиторські ризики, які пов'язані з такими чинниками: технічні аспекти; програмна система обробки інформації; організація обліку і контролю при використанні комп'ютерних інформаційних систем підприємства; кваліфікація аудитора.

Пропонуємо застосовувати комп'ютеризацію аудиту, який суттєво змінює контрольні функції, які раніше виконувались тільки вручну. Інформаційна система забезпечує безперервний контроль як за складанням документів, так і поточних облікових записів. Практичний результат для підприємства - зменшення ймовірності помилок як через неграмотність або випадкову помилку бухгалтера, так і через навмисну шкоду.

Список використаної літератури:

1. Аврамчук О.А. Оплата праці в сільськогосподарському виробництві [Науково- дослідний центр нормативів праці] / О.А. Аврамчук, О.Д. Балан, В.В. Вітвіцький, Ю.Я. Лузан, В.В. Павленко — К. : Центр "Агропромпраця", 2000. — 464с.
2. Онищенко Т. Оплата праці: податковий та бухгалтерський облік. [2-е вид. перероб. і доп.] / Т. Онищенко, Ю. Рудяк — Х. : Фактор, 2003. — 302с.
3. Указ Президента України: Про основні напрямки розвитку трудового потенціалу в Україні на період до 2010 року. — К., 03.08.99 р. — № 958/99.